

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctio Novitiorvm

Juan <de Jesús Maria>

Coloniæ, Anno M.D.C.XIII

De amore concupiscentia, siue desiderio, delectatione siue gaudio Cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48624](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48624)

est; oportere, partis huius primæ capita
oculatiùs, ac lentiùs, quàm reliqua le-
gere, quòd singulæ ferè lineæ totidem
asserta saluberrima sint : quæ nisi alte
percipiantur interioris hominis peritia
parari nequit.

*De amore, concupiscentia siue desiderio, dele-
ctatione siue gaudio. Cap. II.*

1. **C**oncupiscibilem Irascibili priorè
esse, ac proinde illius passiones
primo loco excitari, easdemq; originè,
ac finem passionum Irascibilis esse, vni-
uersorum Philosophorum, ac Theolo-
gorum consensus est.

2. Succurrit idonea ratio : nō enim quis
sperat, siue desperat, (quæ sunt passiones
Irascibilis,) nisi quod prius amat, & cu-
pit (quæ sunt Concupiscibilis:) neq; per
Irascibilem audet contra malum, aut
verò timet malum, nisi, quod per Con-
cupiscibilem priùs odit: odisse verò nō
potest, nisi, quod bono, priùs amato dis-
sentit.

3. Ex his efficitur non solùm Concupis-
cibilem Irascibili priorè e Te; verùm
passiones omnes ab amore, prima vide-
licet.

licet Concupiscibilis passione, cui reli-
quæ omnes cōfertæ sunt, originem du-
cere nemo enim cupit, aut delectatur,
nisi eo quod amat, aut odit, fugit, seu tri-
statur, nisi ob malum, quod opponitur
bono, quod amat: aut sperat, siue despe-
rat nisi bonū, quod amat: seu timet, au-
det, irascitur, nisi in malum, quod obsta-
bono, quod amat.

4. Amorem ergo sic describere possu-
mus: Amor est primus motus, quæ bo-
num infert appetitui: quasi diceremus
apertiū illam impressionem primam
qua ex cognitione boni alicuius appeti-
tus afficitur, dum ei bonum cognitum
placeat, esse amorem.

5. Congruit similitudo ex naturæ operi-
bus perita: quemadmodum enim unū-
quodque generās confert primūm ge-
nito formam, mox verò motum for-
mæ consentaneum; vt cum ignis aerem
inflammat, formam prius igneā, deinde
motum igneum in altiora imprimit. Sic
bonum quod vis, non solūm sensui, qui
boni concipit imaginem, sed appetitui
quoque media illa sensus imagine, quā-
dam velut formam imprimit; hoc est,
amo-

amorem, qui est quasi amantis forma, & per amorem excitat motum desiderij, quo appetitus in bonum ipsum, circulo peracto recurrit.

6 Hinc liquet, quid sit concupiscentia, (quæ cum rationem comitatur, dicitur desiderium) est enim quædam amoris extensio siue progressio; ac si dicere-mus: Eum motum, vel gressum, quo ap-petitus, cui bonum arridet, ad bonum ipsum tēdere incipit, esse cōcupiscentiā. Postquam enim appetitui placuit bonū (qui est amoris motus) se ipsum appe-titus expandit, & ad bonum capiendum exporrigit (qui est motus concupiscen-tiæ, siue desiderij) quo sanè motu à bo-no ipso trahi dicitur.

7 Rapidè fertur, quia voluptate trahi-tur: ideò solet desiderium inualescere, si voluptate frui non detur vsque ad ar-dorē quædam, qui appellatur feruor, & est amoris effectus, quem solet comita-ri languor, alius scilicet amoris effectus, qui est grauiissima quædam mēstitia, quæ solet hominem interimire.

8 Si verò bonum concupitum ex voto succedat, subit delectatio, (quæ si cū ra-tionis,

tionis,

tionis opere fit, gaudium appellatur) & est motus anime in bono, quod sibi placet cōstitutæ: quasi planius diceremus: motum illum, quo appetitus percipit bonū, quod cupiebat, in cuius amplexu, seu possessione constitutus est, esse delectationem, seu, seu (quod est idem) fructificationem.

9 Passio hæc, vna è potissimis est, & videtur omnium efficacissima: cōplet enim amoris motum: & in ea vires suas omnes amor exercere videtur: nam cum effectus amoris multi sint, putà (præter feruorem, & languorem nuper explanatos) ecstasis, liquefactio, vnio, mutua inhæsiō, penetratio, zelus, in amplexu præsentis boni ferè omnes inualescunt.

10 Ecstasis quippe, quæ significat exitum appetitus à seipso, vt existat in bono, quod affectat, dum bonum adest, vires acquirit liquefactio, quæ est quædam cordis emollitio, & rarefactio, vt porro quasi patefactis, bonum citò subintret, licet absente bono vigeat, potu tamen boni præsentis expletur: vnio, quæ est quidam velut amanti contactus; mutua inhæsiō, quæ est se iam tangentium restrictio.

astrictio; penetratio, quæ est quidam ad
intima cordis velut illapsus; nõ nisi bo-
no præfente contingunt: Zelus, qui ni-
hil est aliud; quàm consortis impatien-
tia, si quis fruentem interpellare veller,
ferocissime pugnaret.

11 Patet ergò delectationis passionem
multis ambiri circumstantijs, quæ illi-
us vim facile demonstrent. Quin etiam
res ad eò experimentis probata est, vt si-
ne testibus alijs, si quis rogetur, quanam
re trahatur efficacius, quicumque ille
sit, respondeat: Trahit sua quemque vo-
luptas.

12 Adhuc enim duo illa bonorũ gene-
ra, honestum, & vrile, si voluptatẽ adi-
mamus, cor humanum minime traher-
ent: quod scitu dignissimum est, & hac
ratione conuincitur: Multos quippe ru-
re natos, si quis Prin. ep. in vr. bem du-
cere, honoribus, & lucris augere velit,
non aliunde resistent, quàm ex vna vo-
luptate, quæ inter saxa, & spineata, illos
assuetudine capit, quam in vrbe despe-
rant.

13 Cum ergo cor humanum voluptatis
amore, ac desiderio, quasi multa febre
grauius ægroter, remediũ aliquod his
tribus:

tribus passionibus adhibere opus est quod, & alijs genere similibus, in caput unum contractis, præstare curabimus.

De remedijs amoris, concupiscentia, siue desiderij, delectationis, siue gaudij. Cap. III.

1 **V**T ægrotatis ingenio, & morbo cõsentanea medicina paretur, ijs quæ de passionũ curatione dicenda sunt, præmittendũ est, cor humanum, bonorum præsentium cupidissimũ, ab illorum amore, nisi meliorum bonorũ permutatione, non posse diuelli: fieri quippe nequit, & appetitui honorifica, utilia, delectabilia non placeant, cum natiuã pronitatem non possit exuere.

2 Quapropter ille medendi modus videtur omnium prudētissimus, qui propositis melioribus bonis (quorum appetitus ipse capax est) à præsentium affectatione ad æternorum amorem, cor hominis traducere tentat.

3 Si enim diuinæ sapientiæ opus in hominis conditione perscrutemur; inueniemus profectò, noluisse Clementissimũ Deum his v. decim passionibus partũ auferre, sed ad meliora bona trãsferre, v.

re, v.